

ધરે શીખીએ

ધોરણ ૧

જૂન, ૨૦૨૦

વિદ્યાર્થીનું નામ: _____

વાલીનું નામ: _____ મોબાઈલ નંબર: _____

શાળા: _____

ગામ/શહેર: _____

સ્નેહી વાલીઓ,

આપનું બાળક આ વર્ષે પહેલા ધોરણમાં આવી રહ્યું છે. સૌને બાળકોના શિક્ષણની ચિંતા હશે જ. સાથે સાથે વર્તમાન પરિસ્થિતિમાં સ્વાસ્થ્યની પણ એટલી જ ચિંતા હોઈ શકે. શાળાઓ પૂર્વવત થાય તેને કેટલોક સમય લાગશે. પણ શિક્ષણ બંધ નથી થતું. આપના બાળકના શિક્ષણ માટે આ સાથે એક પ્રવૃત્તિ પોથી તૈયાર કરેલ છે. જેમાં આગામી એક માસ દરમિયાન ઘરે કરવાની પ્રવૃત્તિઓ છે. આ પ્રવૃત્તિ બાળકને કરાવજો. જરૂર પડે તો શિક્ષક સાથે ફોનમાં પણ વાત કરજો.

તમારું બાળક પાંચ વર્ષનું થયું છે ત્યારે કેટલીક ભાબતો ખાસ કહેવાની છે.

- આ ઉમરના બાળકને રમવાનું ખૂબ ગમશે. કદાચ જમવાનું પણ ભૂલી જાય. એટલે ઘરે બે સમય નિરાંતે જમે તેના પર ધ્યાન આપશો.
- ભાષામાં બોલવું, સંભાળવું, વાચવું અને લખવું આ ચાર મુખ્ય ભાબતો છે. જેમાંથી બે ભાબત ઘરે શીખેલ છે. જ્યારે વાચવાનું અને લખવાનું હજુ શરૂ કરે છે. તેને આ શીખતાં સમય લાગશે. હજુ તેના હાથ એટલા મજબૂત નથી. તેના હાથ અને આંગળીઓ બરાબર તૈયાર થાય તો જ સારી રીતે લખી શકે. હાથની આંગળીઓ અને પંજો સારી રીતે તૈયાર થાય એટલે કાગળના ડૂચા બનાવવાની પ્રવૃત્તિ છે.
- હાથની સાથે આંખ અને મગજનું સંકલન સારી રીતે થાય એ પણ જરૂરી છે. રંગ પૂરતી વખતે મગજ કાળજી રાખે છે. કોઈ રંગ બહાર ન નીકળો. એ ધીમે ધીમે આવડશો. શરૂમાં કદાચ રંગ બહાર પણ જાય તો ચિંતા ન કરશો. એ શીખે છે.
- અને હા, આ ઉમરનું બાળક લગભગ ૨૦-૩૦ મિનીટ એક જગ્યાએ બેસશો. એટલા સમય પછી થોડો વિરામ આપજો. વળી કરે તે જોજો.
- જરૂર પડે તો શિક્ષકને પૂછજો. અને બાળક કશું નથું કરે, સરસ કરે તો પણ શિક્ષકને ફોન કરજો, તે તમારા ફોનની રાહ જોતા હશે. તેમને પણ ગમશે.
- આ પહેલા મોડ્યુલમાં લગભગ ૧૫ જેટલી પ્રવૃત્તિઓ આપેલ છે. આ પ્રવૃત્તિ કરવાના શું શું જોઈશો, તેની યાદી પાછળ આપેલ છે.
- કેટલીક પ્રવૃત્તિમાં છેલ્લે QR કોડ આપેલા છે. જેમાં આ જ પ્રવૃત્તિના વિડીઓ છે. આપ આપના મોબાઇલ દ્વારા આ QR કોડના ઉપયોગથી વિડીઓ બિનાવી શકશો. જો તમારા મોબાઇલમાં QR કોડ સ્કેનર ન હોય તો ડાઉનલોડ કરી લેશો. જરૂર પડે શાળાના શિક્ષકની મદદ લેશો.

સંકલ્પના અને માર્ગદર્શન : શ્રી પી. ભારતી, IAS

નિયામકશ્રી, સમગ્ર શિક્ષા અભિયાન, ગાંધીનગર

ડૉ. ટી. એસ. જોણી

નિયામકશ્રી, ગુજરાત શૈક્ષાણિક સંશોધન અને તાલીમ પરિષદ, ગાંધીનગર

સંયોજન

: શ્રી પાર્થેશ પંડ્યા, આઈટુવી ડેવલોપમેન્ટ ફાઉન્ડેશન, ગાંધીનગર

લેખન

: શ્રીમતી બિંદુબા જાલા, બ્રહ્મદીપ ટ્રસ્ટ, રાજ્યપુર

ડૉ. અમૃતા બધેકા; શ્રી પાર્થેશ પંડ્યા; શ્રીમતી શિવાની જૈન

આઈટુવી ડેવલોપમેન્ટ ફાઉન્ડેશન, ગાંધીનગર

પરામર્શન

: શ્રી હરેશભાઈ ચૌઘરી, રીચ ટુ ટીચ, ગાંધીનગર

શ્રી હિરેનભાઈ વ્યાસ, જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન, નવસારી

ડીઝાઈન

: ચારકોલ ઘ સ્ટુડીઓ, અમદાવાદ

વિડીઓ નિર્માણ અને સહયોગ

સંકલ્પના, આયોજન : શ્રીમતી બિંદુબા જાલા, બ્રહ્મદીપ ટ્રસ્ટ, રાજ્યપુર

અને કાફક્ટ

એડિટીંગ : શ્રી પાર્થ તેરૈયા, આઈટુવી ડેવલોપમેન્ટ ફાઉન્ડેશન, ગાંધીનગર

કેમેરા : કુ. પ્રવિણા ધૂમ, બ્રહ્મદીપ ટ્રસ્ટ, રાજ્યપુર

લાઇટ અને મંચ સજા : શ્રી રાકેશ ઠાકોર, બ્રહ્મદીપ ટ્રસ્ટ, રાજ્યપુર

સહયોગ : માહી, સુહાની, રીતેશ, હાર્દિક, યુવરાજ, કુણાલ, કુલદીપ, સાગર, મારી શાળા રાજ્યપુરના બાળકો

સહયોગ

: જી. સી. ઈ. આર. ટી, ગાંધીનગર

સમગ્ર શિક્ષા અભિયાન, ગાંધીનગર

યુનિસેફ, ગાંધીનગર

આવૃત્તિ- જૂન, ૨૦૨૦, ગુજરાત

© ૨૦૨૦

જી. સી. ઈ. આર. ટી, ગાંધીનગર

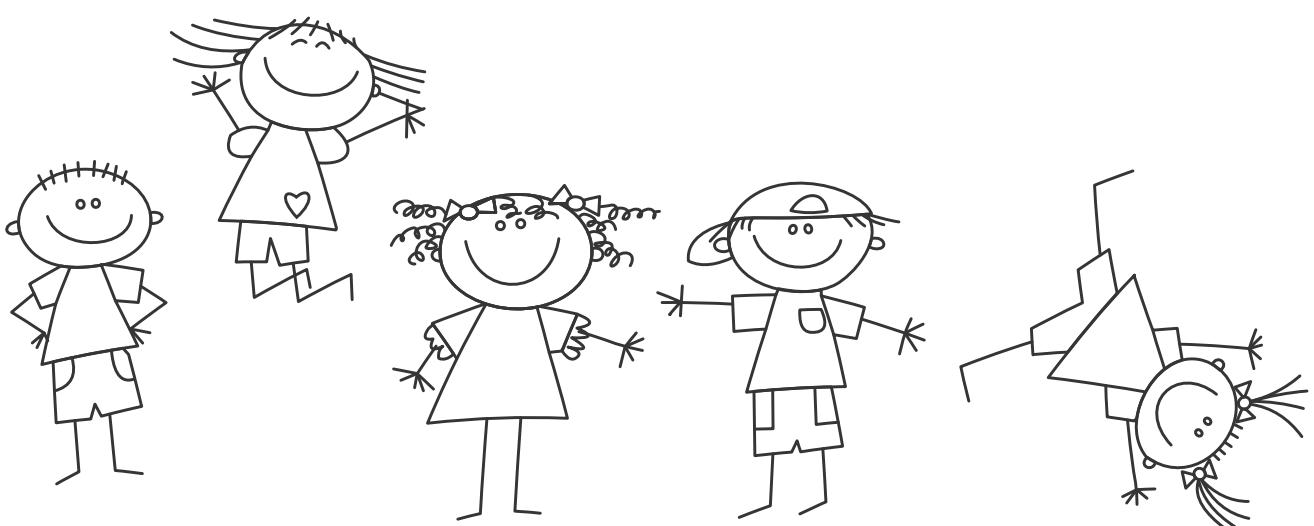
સમગ્ર શિક્ષા અભિયાન, ગાંધીનગર

યુનિસેફ, ગાંધીનગર

આઈટુવી ડેવલોપમેન્ટ ફાઉન્ડેશન, ગાંધીનગર

અનુકમણિકા

૧	કાગળના ડૂચા	૦૫
૨	કાગળની પહૂંચ ફાડવી	૦૬
૩	અંક રંગોળી	૦૬
૪-૮	ચીટક કામ	૭-૧૨
૧૦	કાગળની પહૂંચની સાંકળ	૧૩
૧૧	ચિત્ર વર્ણન કરવું	૧૪
૧૨	રંગપૂરણી	૧૫
૧૩	વાતા જોવી અને સાંભળવી	૧૫
૧૪	જોડકણાં જોવાં અને ગાવાં	૧૬
૧૫	આડી ઊભી લીટીઓ દોરીએ	૧૭

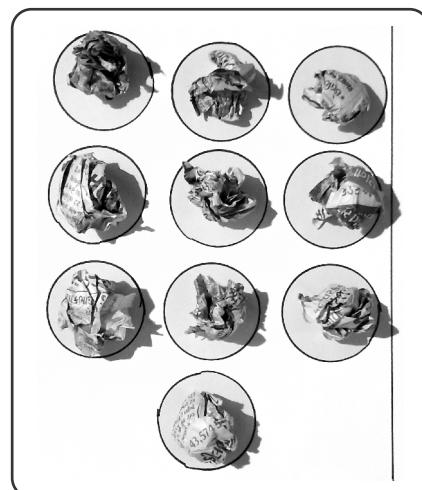
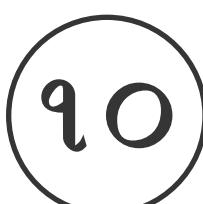
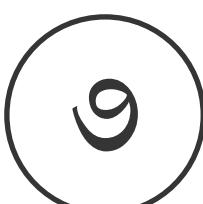
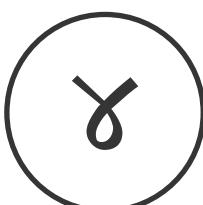
પ્રવૃત્તિ ૧

કાગળના દૂચા વાળવા

સામગ્રી: છાપાના નકામા કાગળ, કોથળી.

એક છાપું લો. તેના એકાદ વેંત જેવડા ટુકડા ફાડી લો. બાળકને આપીને કહો કે તે કાગળના દૂચા બનાવો. એક દૂચો બને એટલે એને નીચે વર્તુળમાં દૂચો બનાવીને મૂકો, જ્યારે બધા વર્તુળમાં એક એક દૂચો આવી જાય એટલે તેને કોથળીમાં ભરી લેવા કહો.

બીજા દિવસે ફરી આ પ્રવૃત્તિ કરાવો. આ વખતે કાગળના ટુકડા થોડા નાના રાખવા.

આ રીતે લગભગ એક અઠવાડિયા સુધી રોજ બાળક દસ દસ દૂચા બનાવે અને કોથળીમાં ભેગા કરે. આ દૂચા આગળની એક પ્રવૃત્તિમાં કામ લાગશે.

પ્રવૃત્તિ ૨

કાગળની પછી ફાડવી

સામગ્રી: છાપાના નકામા કાગળ, કોથળી.

છાપાનું એક પાનું લો. હવે તેના સરખા બેભાગ કરો. બાળકને એક ભાગ આપો. કોઈ એક છેડેથી પછી ફાડવા કહો. ૪૩૮ પડે તો એકાદ પછી ફાડીને બતાવો. આપેલા આખા કાગળની આ રીતે પછી ફાડવા કહો. છેલ્લે પછીઓ કોથળીમાં મૂકવાનું કહો.

પ્રવૃત્તિ ૩

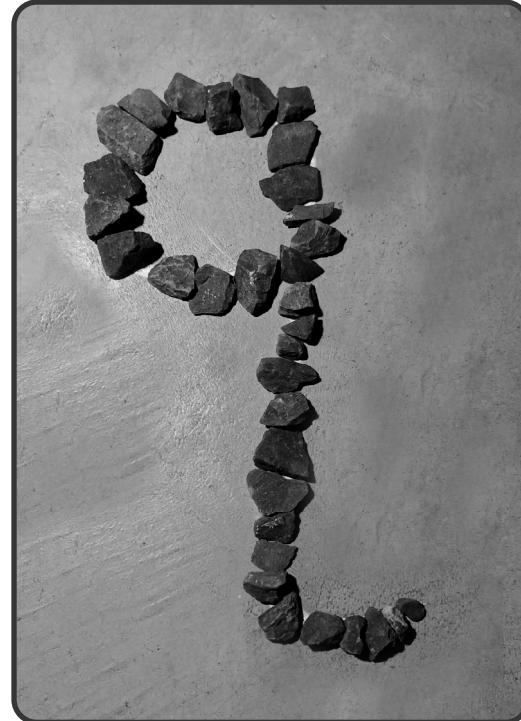
અંક રંગોળી

સામગ્રી: ચોક, પત્થર

બાળકને ઘરના ભૌયતિલિયે કે આંગણામાં એક મોટો એકડો લખી આપો. હવે બાળકને તેના પર કાંકરા કે દીંટના નાના ટુકડા ગોઠવવા કહો.

આ રીતે ૨, ૩, ૪, ૫ રોજ નવા અંક આપવા. સાથે એ અંકનો પરિચય કરાવવા.

આ જ રીતે તમે મૂળાક્ષર રંગોળી પણ કરાવી શકશો. જેમાં ‘ગ’ લઈ તેની ઉપર પત્થર ગોઠવવા કહો.

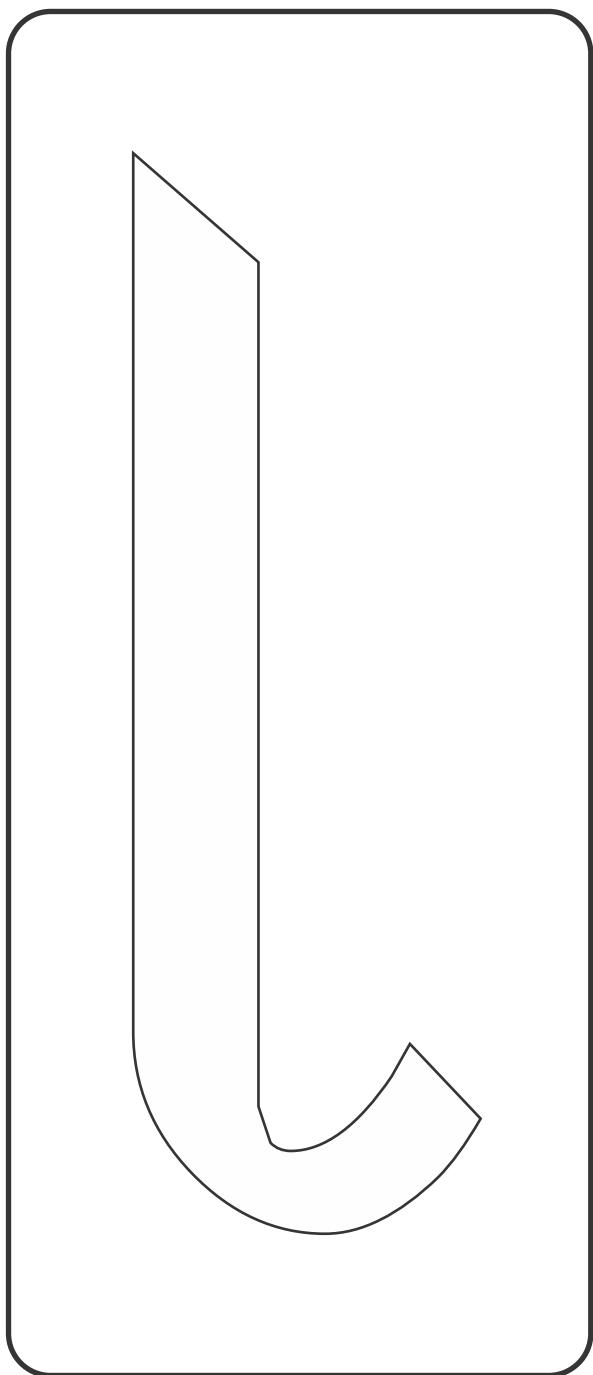

પ્રવૃત્તિ ૪

ચીટક કામ

સામગ્રી: સફેદ ગુંદર, કાગળના ટુકડા, મોડ્યુલ

અહીં દાદાની લાકડી જેવો આકાર આપેલ છે. બાળકને કણો કે તેના પર સફેદ ગુંદર લગાવે. પછી તેના પર નમૂનામાં આચ્યું છે તે રીતે કાગળના ડૂચા ચોંટાડે.

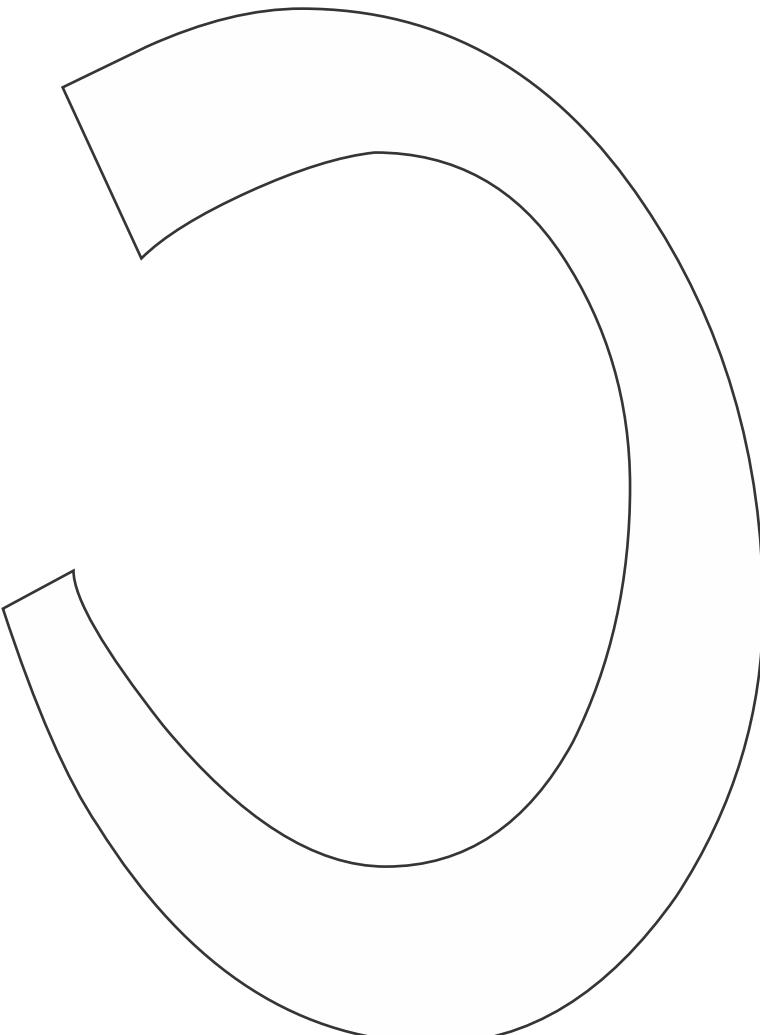

પ્રવૃત્તિ ૫

ચીટક કામ

સામગ્રી: સફેદ ગુંદર, કાગણના ટુકડા, મોડયુલ

બાજુના અડધા ચંદ્ર જેવા આકારમાં સફેદ ગુંદર લગાવી કાગણના ટૂચા ચોંટાડશે.

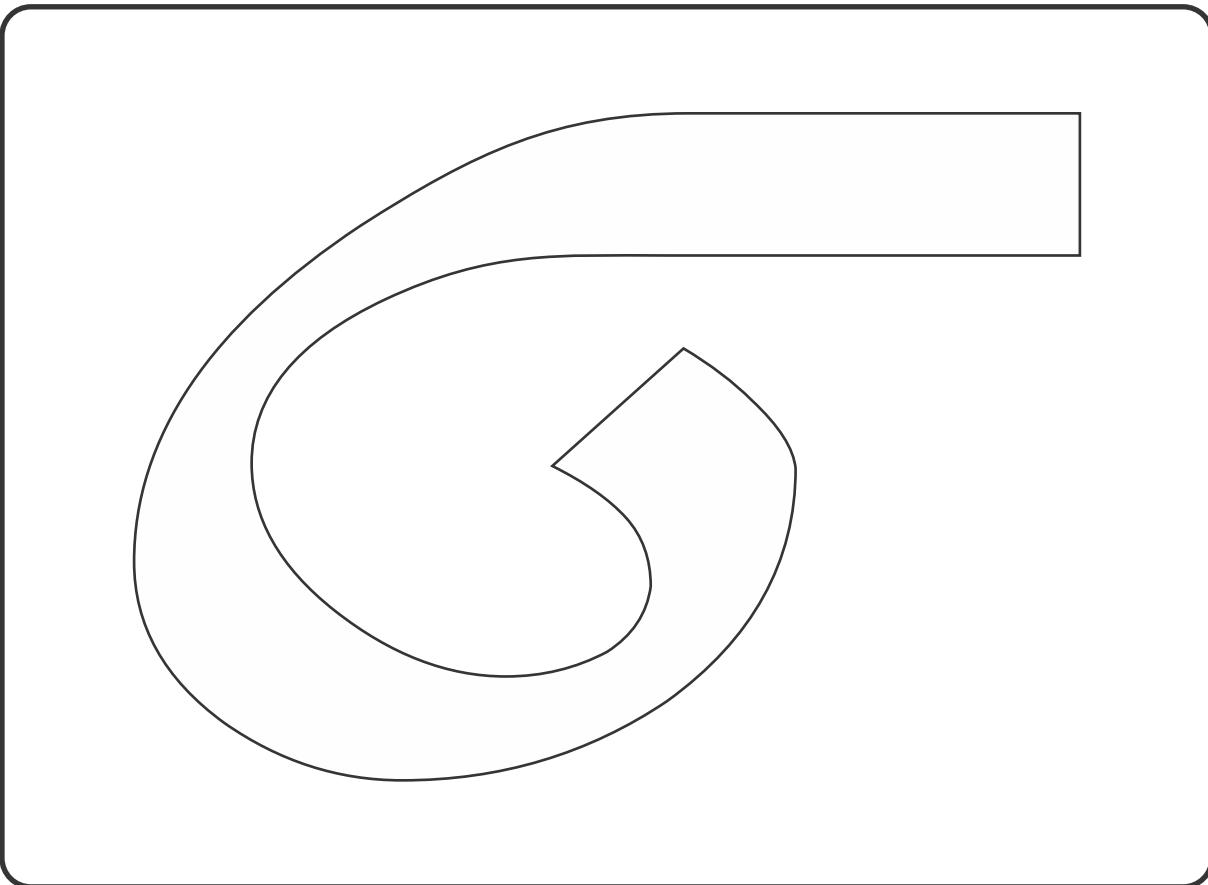

પ્રવૃત્તિ ૬

ચીટક કામ

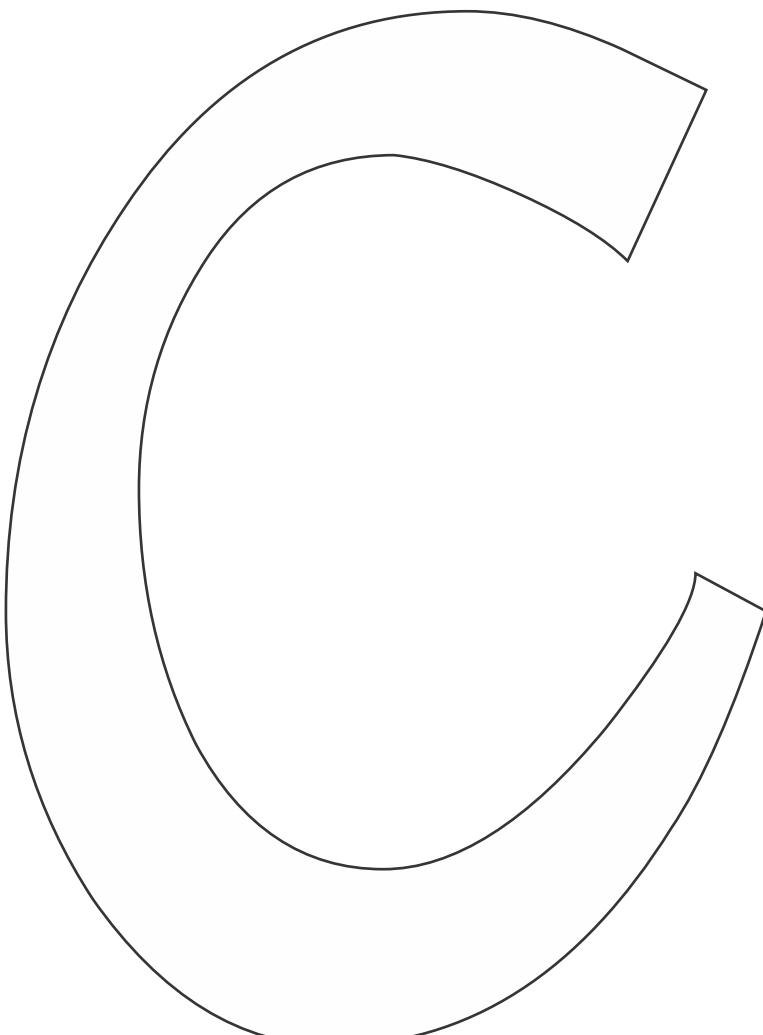
સામગ્રી: સફેદ ગુંદર, કાગણના ટુકડા, મોડયુલ

અહીં આપેલ આકૃતિમાં સફેદ ગુંદર વડે કાગણના ટૂચા ચોટાડવા.

સામગ્રી: સફેદ ગુંદર, કાગણના ટુકડા, મોડયુલ

બાજુના અડધા ચંદ્ર જેવા આકારમાં સફેદ ગુંદર લગાવી કાગણના કૂચા ચોટાડશે.

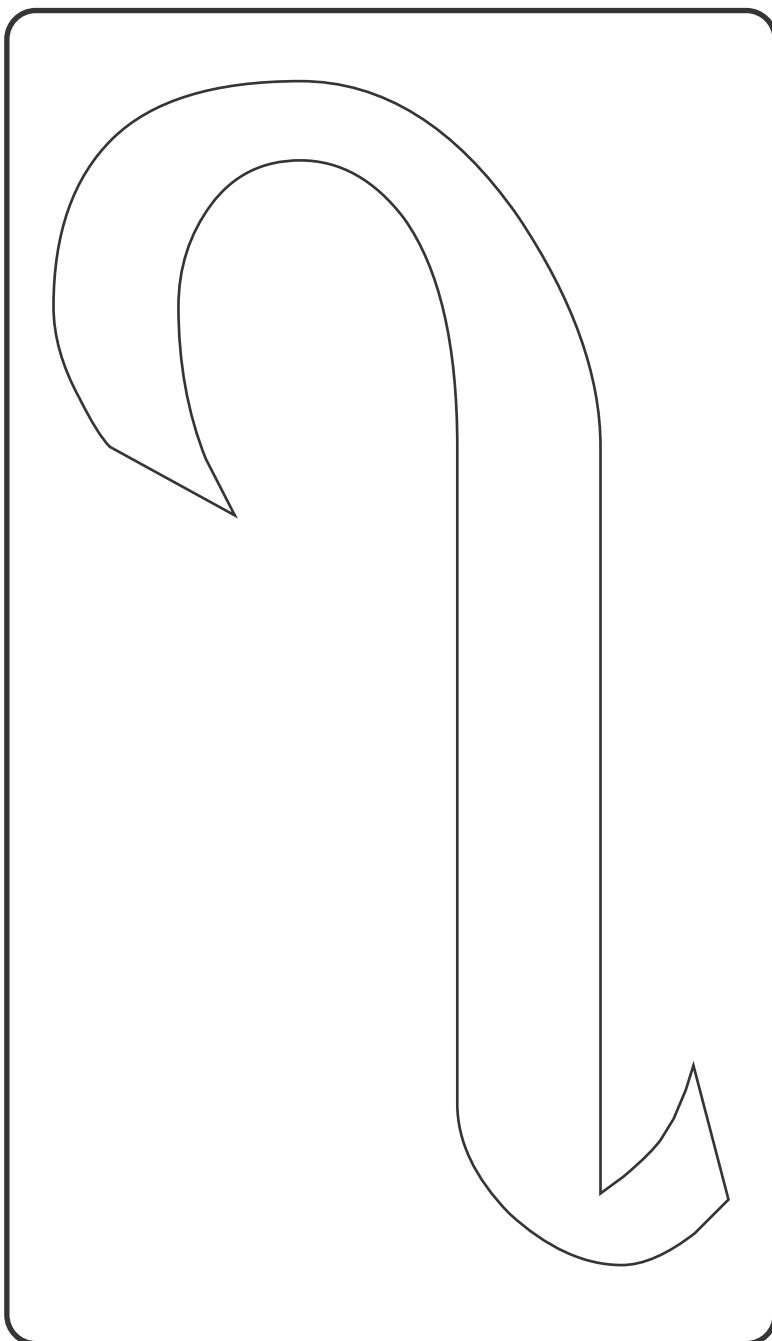

પ્રવૃત્તિ ૮

ચીટક કામ

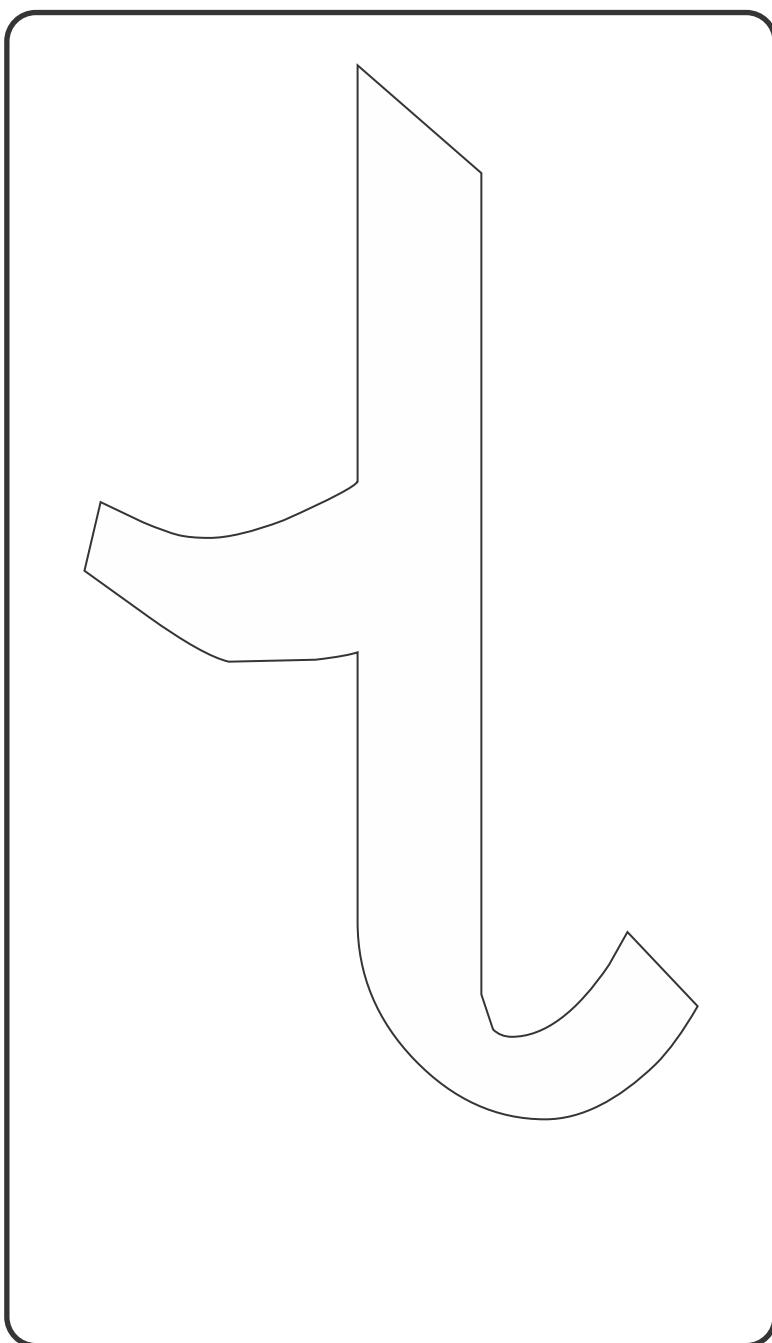
સામગ્રી: સફેદ ગુંદર, કાગણના ટુકડા, મોડયુલ

અહીં આપેલ આકૃતિમાં સફેદ ગુંદર વડે કાગણના ટૂચા ચોટાડવા.

સામગ્રી: સફેદ ગુંદર, કાગણના ટુકડા, મોડયુલ

અહીં આપેલ આકૃતિમાં સફેદ ગુંદર વડે કાગણના ટૂચા ચોટાડવા.

પ્રવૃત્તિ ૧૦

કાગળની પછીની સાંકળ

સામગ્રી: કાગળની પછી, સફેદ ગુંદર.

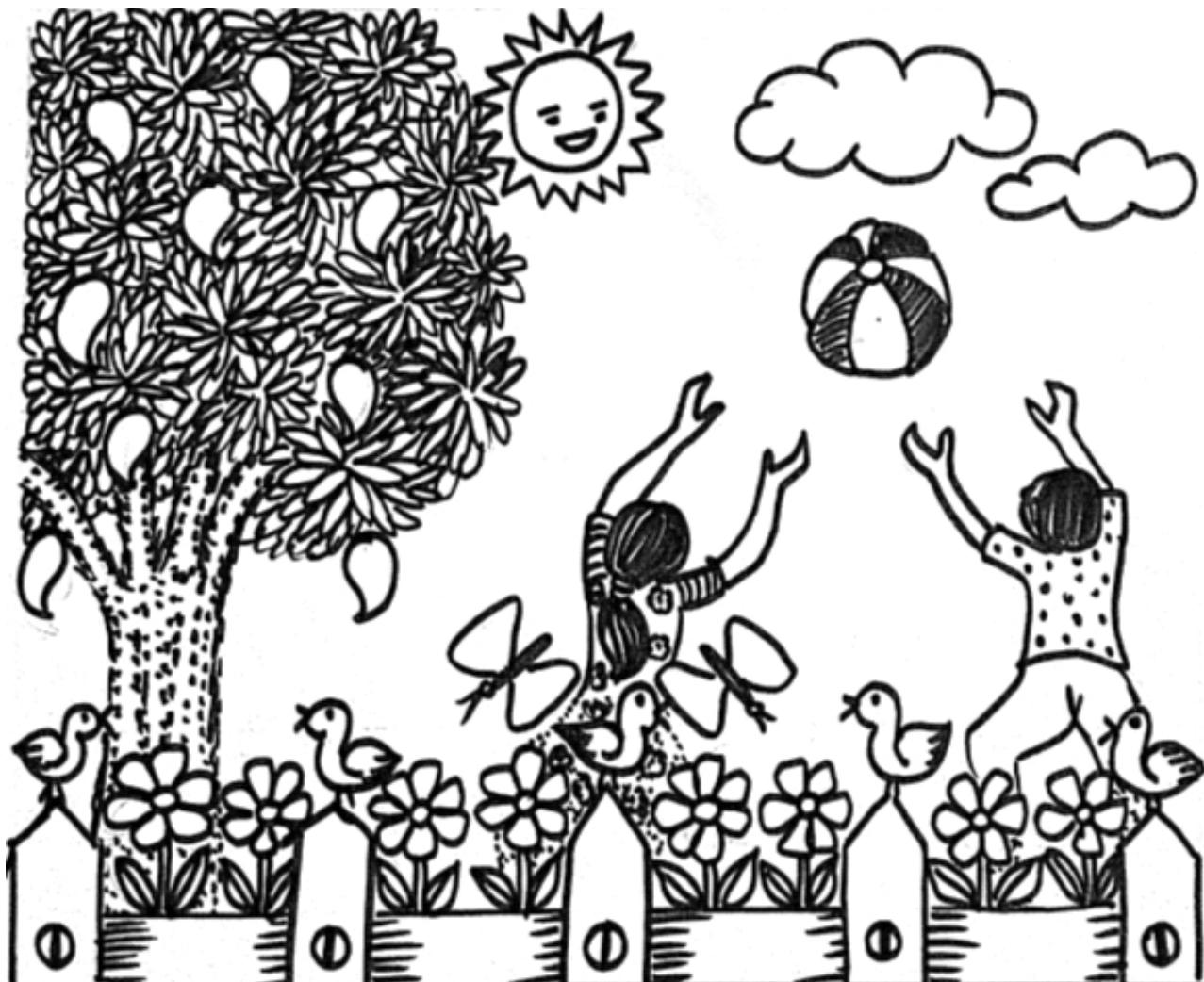
બાળકે જે પછીઓ કાપીને રાખેલ છે, તે બાળકને આપો. તેમાંથી એક પછી લેવા કહો. તેના કોઈ એક છેડે ગુંદર લગાવવા કહો. હવે પછીને વાળીને બીજો છેડો આ છેડા પર મૂકવા કહો. આમ કરવાથી કાગળની પછી એક કડી બની જશે. હવે એ કડીમાંથી બીજુ એક પછી પસાર કરવા કહો. હવે તેના છેડા પણ ચોંટાડી દે જેથી એક કડી બીજુ કડીમાં પરોવાઈ જશે. આ રીતે કડી બનાવતા જાય. દસ કડી બને એટલે બાળકને અટકાવો. કેટલી કડી થઈ તે ગણાવો.

આ રીતે રોજ દસ દસ કડીની સાંકળ બનાવડાવો. સાંકળને ઘરમાં કે આંગણામાં કયાંક લટકાવો જેથી બાળક તેને જોઈ ખૂશ થાય. જો બાળકને સાંકળ બનાવવામાં કંટાળો ન આવતો હોય તો પાંચ - સાત દિવસ આ પ્રવૃત્તિ કરાવવી.

સામગ્રી: ચિત્ર દોરેલો કાગળ

અહીં આપેલ ચિત્ર બાળકને જોવા કહો. ચિત્રમાં શું શું દેખાય છે તે બોલવા કહો. બાળક શરૂઆતમાં માત્ર ફૂલ, કેરી એ રીતે બોલશે. આવું બે મ્રણ દિવસ પૂછવું તે પછી આંબા પર કેરી કેટલી છે? હોડ પર ફૂલ કેટલાં છે? પતંગિયા કેટલાં છે? બાળકો કેટલાં છે વગેરે પૂછવું.

પ્રવૃત્તિ ૧૨

રંગપૂરળી

સામગ્રી: મીણિયા કલર

જ્યારે બાળકને પ્રવૃત્તિ ૧૧માં આપેલ ચિત્રનું વર્ણન કરતાં ફાવી જાય પછી તેને તે ચિત્રમાં રંગ પૂરવા આપો. જો બાળકને શરૂઆતમાં રંગ પૂરતાં ન ફાવે તો આપણે તેને બતાવવું પડશે. આ રીતે બાળક રંગ પૂરતાં શીખશે.

પ્રવૃત્તિ ૧૩

વાર્તા જોવી અને સાંભળવી

સામગ્રી: મોબાઇલ

બાળકને મોબાઇલમાં વાર્તા બતાવવી. વાર્તા રોજ એક વાર બતાવીએ તો સારું પણ પછી આ વાર્તા બાળક કહી શકે છે કે કેમ તે જોવું.

સામગ્રી: મોબાઇલ

બાળકને અહીં આપેલ જોડકણાં મોબાઇલમાં રોજ એકવાર બતાવવાં. જો આપની પાસે સ્માર્ટ ફોન ન હોય તો વાંચી કે ગાઈ સંભળાવવા. બાળક દીમે દીમે સાથે ગાય તે જોવું. આમ કરવાથી બાળક આપો આપ નવાં જોડકણાં શીખશો.

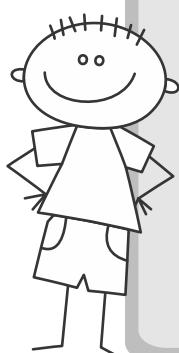
૧

છાથી ભાઈ તો જડા,
લાગે મોટા પાડા,
આગળ લટકે લાંખી રૂંઠ,
પાછળ લટકે દૂંકી પૂંઠ.

૨

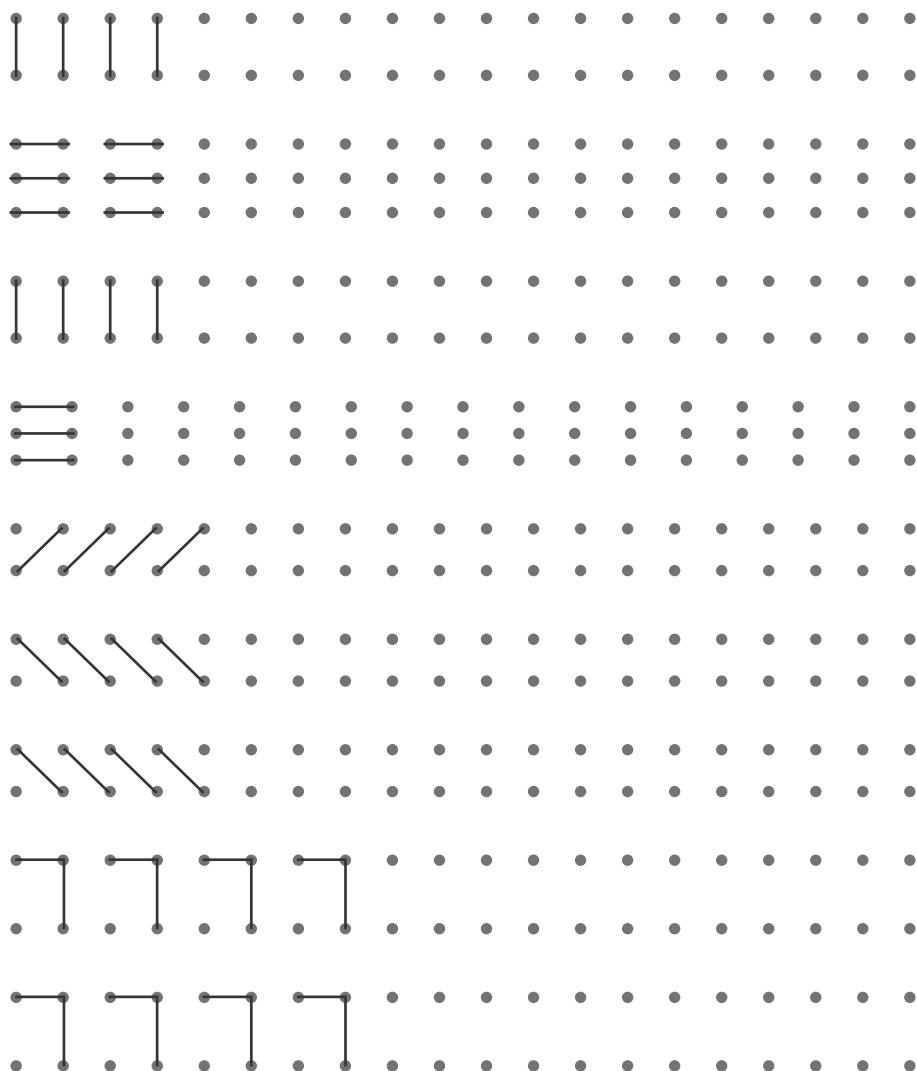
લાલ થટક ટમેદું
ગોળ ગોળ ટમેદું
ટમેટા ખાશું ભાઈ
મજા પડી ભાઈ મજા પડી.

આડી ઊભી લીટીએ દોરીએ

સામગ્રી: પેનિસલ

અહીં નીચે ટપકાં આપેલ છે. ઉદાહરણ પ્રમાણે ટપકાં જોડો.

વાલીમાટે સૂચના:

આ પ્રવૃત્તિ એક જ દિવસમાં પૂરી કરાવવાનો આગ્રહ ન રાખશો. બાળકો તેની ક્ષમતા પ્રમાણે જેટલું દોરી શકે એટલું જ દોરાવજો. કદાચ બે દિવસથી વધુ સમય લાગે એવું પણ બને.

પ્રવૃત્તિ ક્રમ	પ્રવૃત્તિનું નામ	સામગ્રી	કેટલા દિવસ કરશો?	વિષય	બાળક આ પ્રવૃત્તિથી શું શીખશે?
૧.	કાગળના ડૂચા વાળવા	ઇયાપા, કોથળી	૬	શાળા તત્પરતા ગુજરાતી અને ગણિત	બાળકના હાથની આંગળીઓ અને ટેરવાં મજબૂત થશે.
૨.	કાગળની પદ્ધીઓ ફાડવી	ઇયાપા, કોથળી	૫	શાળા તત્પરતા ગુજરાતી અને ગણિત	હાથની આંગળીઓ અને ટેરવાં કેળવાશે, કાગળ ફાડવાનો આનંદ લેશે.
૩.	અંક રંગોળી	ચોક, પત્થર	૫	શાળા તત્પરતા ગુજરાતી અને ગણિત	એકડા અને અક્ષરનો પરિચય થશે. એકડા અને અક્ષરના વળાંક સમજશે.
૪.	અક્ષર પર ડૂચા ચોટાડવા/ ચીટકકામ	સફેદ ગુંદર, ગા, કાગળના ટુકડા	૧	શાળા તત્પરતા ગુજરાતી	અક્ષરના વળાંક સમજશે. હાથની આંગળીઓ અને ટેરવાં મજબૂત થશે.
૫.	અક્ષર પર ડૂચા ચોટાડવા/ ચીટકકામ		૧	શાળા તત્પરતા ગુજરાતી	ઉપર મુજબ
૬.	અક્ષર પર ડૂચા ચોટાડવા/ ચીટકકામ		૧	શાળા તત્પરતા ગુજરાતી	ઉપર મુજબ
૭.	અક્ષર પર ડૂચા ચોટાડવા/ ચીટકકામ		૧	શાળા તત્પરતા ગુજરાતી	ઉપર મુજબ
૮.	અક્ષર પર ડૂચા ચોટાડવા/ ચીટકકામ		૧	શાળા તત્પરતા ગુજરાતી	ઉપર મુજબ
૯.	અક્ષર પર ડૂચા ચોટાડવા/ ચીટકકામ		૧	શાળા તત્પરતા ગુજરાતી	ઉપર મુજબ

પ્રવૃત્તિ ક્રમ	પ્રવૃત્તિનું નામ	સામગ્રી	કેટલા દિવસ કરશો?	વિષય	બાળક આ પ્રવૃત્તિથી શું શીખશે?
૧૦.	કાગળની પણીઓની સાંકળ	કાગળની પણીઓ, સફેદ ગુંદર	૫	શાળા તત્પરતા ગાણિત	તરાહ (પેટન) ને સમજવાની શરૂઆત થાય. ચોક્કસાઈ કેળવાય.
૧૧.	ચિત્ર વર્ણન	ચિત્ર દોરેલ કાગળ	૩	શાળા તત્પરતા ગુજરાતી અને ગાણિત	ચિત્રનું વર્ણન કરતાં શીખે. એક થી દસ અંક સુધી ગણતરી શીખે.
૧૨.	રંગપૂરણી	મીછિયા કલર	૧	શાળા તત્પરતા ગુજરાતી	રંગનો પરિચય થાય. હાથની આંગળીઓ અને ટેરવાં મજબૂત થાય.
૧૩.	જોડકણાં જોવાં અને ગાવાં	સ્માર્ટ ફોન / “આંગન” ચોપડી	૫	શાળા તત્પરતા ગુજરાતી	જોડકણાં સાંભળીને સમજે અને ગાતાં શીખે. શર્ઢ પરિચય થાય
૧૪.	વાર્તા સાંભળવી	સ્માર્ટ ફોન / “આંગન” ચોપડી	૫	શાળા તત્પરતા ગુજરાતી	વાર્તા સાંભળીને સમજે. વાર્તા કહેતા થાય.
૧૫.	આડી ઊભી લીટીઓ દોરીએ	પેન્સિલ	૨	શાળા તત્પરતા ગુજરાતી	લેખન માટે હાથ કેળવાય

419-A, Block B, Siddhraj Zori, Sargasan crossroad, Gandhinagar-382421, Gujarat, India, info@itowe.in | www.itowe.in